**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**
**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
**імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

*Електронне видання*

# П Л А Н И

## СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

# «ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

**для студентів І курсу денної форми навчання**
першого (бакалаврського) освітнього рівня
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

**Плани семінарських занять з навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн»** для студентів І курсу денної форми навчання першого (бакалаврського) освітнього рівня галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / уклад.: В.Д. Гончаренко, Є.О. Васильєв, С.І. Власенко та ін. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2022. 34 с.

У к л а д а ч і: В.Д. Гончаренко,
А.О. Булгаков,
Є.О. Васильєв,
С.І. Власенко,
С.Л. Гоцуляк,
Р.А. Казак,
К.М. Лісогорова,
Т.О. Матвєєва,
А.А. Омарова,
Г.П. Пономарьова,
Н.С. Стеценко,
М.М. Шевердін

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2022

## Т е м а 1. Закони царя Хаммурапі

П л а н

1. Джерела права Стародавнього Вавилону. Причини розробки законів царя Хаммурапі.
2. Загальна характеристика законів царя Хаммурапі.
3. Правове становище населення:

а) авілум і мушкенум; відмінності в їх правовому статусі;

б) особливості правового статусу окремих груп населення за професійною ознакою.

4. Шлюбно-сімейні відносини.
5. Право власності та інші речові права:

а) суб'єкти й об'єкти права власності;

б) правовий режим майна «ілку»;

в) захист права власності.

6. Зобов'язальні відносини:

а) види договорів і порядок (форма) їх укладення;

б) договір позики: умови договору, відповідальність боржника;

в) деліктні зобов'язання.

7. Злочини і покарання:

а) поняття й види злочинів;

б) кваліфікуючі ознаки злочинів;

в) мета покарань та їх види.

8. Історичне значення законів царя Хаммурапі.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Страхов М. М. Історія держави та права зарубіжних країн: підручник. Вид. 2-е. Київ: Ін. Юре, 2003.

Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. С. 62–69.

Макарчук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн: навч. посібник: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 1998. Т. 1. С. 9–37.

Історія держави і права зарубіжних країн: правові джерела / упор. Г. І. Трофанчук. Київ: Юрінком Інтер, 2008. С. 9–19.

Велика Є. С. Види покарань у праві держав Стародавнього Сходу. Право і Безпека. 2010. № 5. С. 57 61. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2010_5_15.

Утвенко В. В. Формування державного апарату в Стародавньому Вавилоні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2015. № 1. С. 153–157. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2015_1_34

Каюк Д. Г. Нарис історії пра а стародавнього сходу. *Право і суспільство*. 2011. № 2. С. 39 46. URL: http://nbuv.gov.ua/ UJRN/Pis_2011_2_10

Утвенко В. В. Особливості формування бюрократичного апарату у Стародавньому Китаї. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 312013. № 3. С. 167. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2013_3_31.

Кирилюк, Наталія. Принцип суверенної рівності держав в період Стародавнього Світу та період Середніх віків. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 10. С. 224–227.

Логвиненко, Євгенія. Смертна кара у Стародавньому Єгипті. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 225–229.

## Тема **2. Джерела й основні інститути римського права**

План

1. Періодизація розвитку римського права.
2. Загальна характеристика Законів XII таблиць, причини їх розробки.
3. Квіритське і преторське право, відмінності між ними.
4. Правове становище населення:
а) елементи правового статусу особи;б) форми шлюбу й правове становище жінки у шлюбі;в) правове становище рабів.
5. Право власності та інші речові права:
а) класифікація речей;
б) способи набуття права власності;
в) речові способи захисту права власності (позови);
г) права на чужі речі (сервітут, узус, узуфрукт, суперфіцій, емфітевзис).
6. Зобов’язальні відносини:
а) підстави виникнення зобов’язань;
б) класифікація (види) договорів;
в) договір позики й позички.
7. Злочини і покарання.
8. Судовий процес.

Список літератури

Страхов М. М. Історія держави та права зарубіжних країн:

підручник. Вид. 2-е. Київ: Ін. Юре, 2003.

Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. С. 62–69.

Макарчук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн: навч. посібник: у 2 т. / за ред. В.Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 1998. Т. 1. С

Макарчук В. С. Римське приватне право: навч. посібник.2-е вид., допов. Київ: Атіка; Харків: Право, 2015. 256 с.

Агафонов С. А. Основи римського приватного права: навч. посібник. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2007. 141 с.

Гринько С. Д. Деліктні зобов’язання римського приватного права: поняття, система, рецепція: монографія. Хмельницький: ХУУП, 2012. 724 с.

Заболотна Г. І. Сервітути у римському праві та їх рецепція у

праві України: монографія. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2017. 340 с.

Підопригора О. А., Харитонов Є. О. Римське право: підручник. 3-тє вид. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 528 с.

Харитонов Є. О. Основи римського приватного права: посіб. для аудитор. і самост. вивч. курсу. Одеса: Вид. Букаєв В. В., 2016. 396 с.

Орач Є. М., Тищик Б. Й. Римське приватне право: академічний курс: підручник. Київ: Ін Юре, 2012. 392 с.

Основи римського приватного права: підручник / за заг. ред.: В. І. Борисової, Л. М. Баранової. Харків: Право, 2008. 224 с.

Стеценко Н. С. Виникнення земельних законів у країнах Західної Європи у найдавніший період. *Форум права*. 2017. № 4.С. 238–246. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_4_39.

Пилипчук О. О. Зародження і розвиток права в давньому Римі (середина VIII – VI ст. до н.е.). *Історія науки і техніки*. 2018. Т. 8, Вип. 1. С. 179–190. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ ictnt_2018_8_1_20.

## Т е м а **3. Джерела й основні риси феодального права континентальної Європи**

П л а н

1. Збірники феодального звичаєвого права. Салічна правда.
2. Злочини проти особи за Салічною Правдою. Кваліфікуючі ознаки.
3. Злочини проти власності за Салічною Правдою.
4. Судовий процес за Салічною Правдою:

а) процесуальні відносинисторін;

б) виклик до суду; в) види доказів.

5. Державний устрій Німеччини за Золотою буллою 1356 р.
6. Кароліна 1532 р.:

а) система злочинів і система покарань;

б) судовий процес.

7. Канонічне право.
8. Міське право.

## Список літератури

Страхов М. М. Історія держави та права зарубіжних країн: підручник. Вид. 2-е. Київ: Ін. Юре, 2003.

Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. С. 294–298, 302–307.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. – 392 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн: навч. посібник: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре., 1998. Т. 1. С. 144–322.

Стеценко Н. С. Розвиток земельного законодавства країн Західної Європи періоду Середньовіччя. *Порівняльно-аналітичне право*: електрон. наук. фах. вид. 2017. № 4. С. 34–39. URL: http://www.pap.in.ua/4_2017/9.pdf (дата звернення: 28.05.2019).

Загуменна Ю., Іванов С. Середньовічні держава і право країн Європи та Азії. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. Бандурки. Харків: Майдан, 2020. С. 151–194.

Логвиненко Є.С. Покарання військових в античних державах. *Право і безпека*. 2017. № 1 (64) С. 31–35.

Гринько С. Д. Система зобов’язань за римським приватним правом та її рецепція в Україні. *Університетські наукові записки*. 2008. № 4. С. 104–108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2008_4_21.

## Т е м а 4. Феодальна держава в Англії. Велика хартія вольностей 1215 р.

П л а н

1. Особливості державного розвитку Англії в період раннього феодалізму:

а) державний лад Англії до середини XI ст.;

б) джерела права Англії у VIII-XI ст.

2. Норманське завоювання Англії у 1066 р., його наслідки.

3. Реформи Генріха II:

а) судова реформа;

б) військова реформа.

4. Причини прийняття Великої хартії вольностей 1215 р.

5. Правове становище різних груп населення Англії згідно з Великою хартією вольностей:

а) обмеження прерогатив короля;

б) права і привілеї великих баронів;

в) відображення в Хартії інтересів лицарства й міського населення.

6. Оксфордські провізії 1258 р. Скликання англійського парламенту.

7. Еволюція парламентських прерогатив.

8. Особливості англійського абсолютизму.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Страхов М. М. Історія держави та права зарубіжних країн: підручник. Вид. 2-е. Київ: Ін. Юре, 2003.

Історія держави і права зарубіжних країн / за ред. Л. М. Майм-ескулова. Харків: Право, 2011.

Макарчук В. С. Загальна історія держави іправа зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн: навч. посібник: у 2 т. / за ред. В.Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 1998. Т. 1.

Бостан Л. М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. Київ, 2004.

Федоров К. Г. Історія держави і права зарубіжних країн. Київ: Вища шк., 1994.

Загуменна Ю., Іванов С. Середньовічні держава і право країн Європи та Азії. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. О.М. Бандурки. Харків: Майдан, 2020. С. 151–194.

Кириченко В. Ідеї, що правлять світом – Велика хартія вольностей. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2020. № 3(13). С. 5–12.

## Т е м а **5. Формування буржуазної держави в Англії у XVII–XIX ст.**

П л а н

1. Причини та передумови буржуазної революції в Англії.
2. Головні етапи буржуазної революції в Англії.
3. Протекторат Олівера Кромвеля:

а) причини встановлення протекторату;

б) система органів влади згідно зі «Знаряддям управління».

4. Реставрація Стюартів. Умови Бредської декларації.
5. «Славна революція» 1688 р.
6. Біль про права 1689 р.
7. Акт про облаштування 1701 р.
8. Формування неписаних принципів англійського конституціоналізму у XVIII ст.
9. Реформування виборчого законодавства у XIX ст.:

а) виборча реформа 1832 р.;

б) виборча реформа 1867 р.;

в) виборча реформа 1885 р.

10. Судова реформа 1875 р.

## Список літератури

Страхов М. М. Історія держави та права зарубіжних країн: підручник. Вид. 2-е. Київ: Ін. Юре, 2003.

Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. С. 362–379.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн: навч. посібник: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 1998. Т. 2. С. 3–48.

Стеценко Н. С. Земельне законодавство періоду англійської буржуазної революції XVII ст. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 4. С. 54–57.

Долматова Н. Особливості встановлення протекторату Кромвеля й поява. "Знаряддя управління" 1653 р. в Англії. *Юридичний вісник*. 2017. № 2. С. 206–212. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2017_2_34.

## Т е м а **6. Становлення державного ладу США у XVIII–XIX ст.**

П л а н

1. Причини й передумови війни за незалежність США.
2. Прийняття Декларації незалежності США від 4 липня 1776 р., її зміст.
3. Державний устрій США згідно зі Статтею конфедерації 1781 р.
4. Розробка й прийняття Конституції Сполучених Штатів Америки 1787 р.
5. Закріплення федеративного державного устрою в Конституції 1787 р.
6. Розмежування повноважень між президентом США і Конгресом.
7. Система стримувань і противаг у Конституції США 1787 р.
8. Білль про права 1791 р. і його зміст.
9. Зміни до Конституції США по завершенню громадянської війни у США 1861–1865 рр.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Страхов М. М. Історія держави та права зарубіжних країн: підручник. Вид. 2-е. Київ : Ін. Юре, 2003.

Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. С. 380–386.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ: Атіка; Харків: Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних: навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн: навч. посібник: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 1998. Т. 2. С. 49–82.

Вільховий Ю.В. Ідеологічна боротьба в США у роки війни за незалежність. *Історична пам'ять*. 2014. № 30–31. С. 154–163.

Головко О. Природно-правова теорія і конституційне будівництво в США. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія: Право.* 2016. № 22. С. 16–20.

Каррі Девід П. Конституція Сполучених Штатів Америки: посібник; пер. з англ. О. Мокровольського. Київ: Веселка, 1993. 192 с.

Кольбенко А. Прийняття «Статей конфедерації» 1781 року та створення конфедеративного союзу в США. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2016. Вип. 62. С. 40–46.

Пильгун Н. Становлення і розвиток принципу поділу влади у конституційному праві США. *Вісник Конституційного Суду України*. 2007. № 1. С. 81–90.

Тищик Б. З історії становлення американського конституціоналізму. *Вісник Львівського університету. Серія юридична.* 2014. Вип. 60. С. 134–145.

Тищик Б. Історія держави і права Сполучених Штатів Америки (XVIII – 1918 р.). Львів, Дрогобич: «Коло», 2007. 134 с.

Юрдига Б. Президентська форма правління: принципи та ознаки (Історія ухвалення Конституції США). *Вісник Львівського університету. Серія: Філософські науки*. 2010. Вип. 13. С. 188–193.

Бондаренко Н. О. Ідейні підґрунтя конституції США 1787 року як основа стабільності суспільно-політичного ладу Американської держави. *Право і Безпека*. 2017. № 2. С. 18–22. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2017_2_5.

Тищик Б. Конституція Сполучених Штатів Америки – перша діюча конституція світу (до 230-річчя основного закону США). *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2017. Вип. 65. С. 56–65. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_yu_2017_65_9.

Стеценко Н.С. Еволюція земельних відносин та їх правове регулювання у XVIII- на початку XX ст. у США. *Порівняльно-аналітичне право* : електрон. наук. фах. вид. 2020. С. 61–68. URL : http://www.pap.in.ua/4_2017/9.pdf.

Калашников .В.М. Правовий статус «Індіанської землі» у

Сполучених Штатах : до 130-річчя акту Дауеса (1887). *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції.* 2017. № 6. Т. 1. С. 17–21.

## Тема **7. Велика французька революція 1789–1794 рр. та її вплив на державотворчі процеси**

План

1. Причини й головні етапи революції.
2. Декларація прав людини і громадянина 1789 р.
3. Державний лад Франції за Конституцією 1791 р.
4. Державний лад і законодавство жирондистської республіки.
5. Встановлення якобінської диктатури, її механізм.
6. Конституція 1793 р., її відмінності від попередньої конституції.
7. Соціально-економічні заходи уряду якобінців.
8. Значення державно-правових перетворень періоду революції.
9. Аграрне та робітниче питання за часів революції.

Список літератури

Страхов М. М. Історія держави та права зарубіжних країн: підручник. Вид. 2-е. Київ: Ін. Юре, 2003.

Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Маймескулов [та ін.]; за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. 520 с.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних: навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн: навч. посібник: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 1998. Т. 2. С. 83–135.

Історія держави і права зарубіжних країн: правові дже- рела: навч. посібник / упоряд. Г. І. Трофанчук. Київ: Юрінком Інтер, 2008, 347 с. URL: http://yurincom.com/files/content/ Xrestom_Trophan.pdf

Французька декларація прав людини і громадянина (28 серпня 1789 року). *Антологія лібералізму: політико-правничі вчення та верховенство права* / упоряд.: С. Головатий, М. І. Козюбра, О. Сироїд. Київ: Книги для бізнесу, 2008. С. 449–451.

Кольбенко А. Передумови прийняття, зміст та значення першої конституції Франції 1791 р. *Вісник Львівськогоуніверситету. Серія юридична*. 2015. Вип. 61. С. 146–150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_yu_2015_61_20.

Стеценко Н. С. Еволюція земельного законодавства під час буржуазної революції у Франції. *Порівняльно-аналітичне право*: електрон. наук. фах. вид. 2018. № 4. С. 43–49. URL: http://pap.in.ua/4_2018/9.pdf (дата звернення: 28.05.2019).

## Т е м а **8. Конституційний лад Франції у 1795–1875 рр.**

### П л а н

1. Термідоріанський переворот 1794 р. Державний лад Франції періоду Директорії. Конституція 1795 р.
2. Конституція 1799 р. Консулат.
3. Імперія Наполеона І, основні риси бонапартизму:

а) централізація бюрократичного апарату;

б) широке застосування народного плебісциту;

в) армія і поліція в системі бонапартизму.

4. Реставрація монархії Бурбонів. Хартія 1814 р.
5. Липнева революція і Хартія 1830 р.
6. Друга республіка у Франції за Конституцією 1848 р.
7. Конституція 1852 р. Державний лад Другої імперії (1852–1870 рр.).
8. Виникнення Третьої республіки у Франції. Конституційні

закони 1875 р. Особливості французького парламентаризму.

## Список літератури

Страхов М. М. Історія держави та права зарубіжних країн: підручник. Вид. 2-е. Київ: Ін. Юре, 2003.

Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Маймескулов [та ін.]; за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. 520 с.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн: навч. посібник: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 1998. Т. 2. С. 135–148, 253–294.

## Т е м а **9. Об'єднання німецьких земель під пануванням Пруссії. Конституція Німецької імперії 1871 р.**

П л а н

1. Криза «Священої Римської імперії німецької нації».
2. Німецький конституціоналізм до 1847 р.
3. Буржуазні революції в Австрії та Пруссії:
а) причини іпередумови;
б) рушійні сили;
в) етапи;
г) Франктфурська Конституція 1849 р.
4. Конституція Пруссії 1850.
5. Виникнення Північно-Німецького союзу.
6. Конституція Німецької імперії 1871 р.
а) законодавчагілка;
б) канцлер і уряд;
в) домінування Пруссії в імперії.
7. Політичний режим Кайзеровської Німеччини.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Страхов М. М. Історія держави та права зарубіжних країн: підручник. Вид. 2-е. Київ: Ін. Юре, 2003.

Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. С. 430–433.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних : навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн: навч. посібник: у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 1998. Т. 2. С. 295–308.

Папенко Н., Папенко Є. Отто фон Бісмарк та створення єдиної Німецької імперії. *Етнічна історія народів Європи.* 2018.Вип. 54. С. 109–117. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/eine_2018_54_19.

## Тема 10. Французький цивільний кодекс 1804 р.

П л а н

1. Опрацювання й прийняття Французького цивільного кодексу 1804 р. Його структура.
2. Фізичні особи за Цивільним кодексом 1804 р., їх правоздатність і дієздатність.
3. Право приватної власності:

а) класифікація речей;

б) зміст права власності;

в) способи набуття права власності;

г) право спадкування;

д) речові способи захисту права власності.

4. Права на чужі речі:

а) сервітути;

б) узуфрукти.

5. Зобов’язальні відносини:

а) підстави виникнення зобов’язань;

б) загальні вимоги до укладення договорів;

в) договір купівлі-продажу;

г) інші види договорів.

6. Шлюбно-сімейне право і шлюбні договори.
7. Значення Французького цивільного кодексу для розвитку буржуазного цивільного права.

## Список літератури

Страхов М. М. Історія держави та права зарубіжних країн: підручник. Вид. 2-е. Київ: Ін. Юре, 2003.

Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. 520 с.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних : навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 2002. С. 716. Ст. 407–440.

Сирко М. Цивільний кодекс Наполеона Бонапарта 1804 р. та його застосування на території Польщі. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2014. Вип. 59. С. 128–133.

Страхов М. М. Основні закономірності становлення буржуазної держави і права у провідних країнах Європи і в Північній Америці. Київ: НМК ВО, 1991. – 90 с.

Кісанов Д. Рецепція інституту речових прав за французьким Цивільним кодексом у ЦК України. *Юридична Україна*. 2013. № 6. С. 65–69.

Сирко М. В. Цивільний кодекс Франції 1804 року та йо- го вплив на цивільне законодавство країн Європи (на прикладі Польщі та Румунії): автореф. дис. … канд. юрид. наук: 12.00.01.Львів: [б. в.], 2015. 21 с.

Сирко М. В. Зобов’язальне право за Французьким Цивільним кодексом 1804 р. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 4. С. 78–82.

Сирко М. Право власності в Цивільному кодексі Наполеона Бонапарта 1804 р. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2013. Вип. 58. С. 109–115.

Захватаев В. Н. Кодекс Наполеона: монография. 2-е изд., перераб. и допов. Киев: Правова єдність: Алерта, 2016. 1340 с.

Сирко М. Роль та значення цивільного кодексу Франції 1804 року у загальноєвропейському процесі кодифікації цивільного

законодавства. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2017. Вип. 65. С. 40–47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_yu_2017_65_7.

Фоварк-Коссон Бенедікт. Історія реформи французького договірного права. *Право України*. 2019. № 2. С. 216–225.

## Т е м а 11. Німецьке цивільне уложення

П л а н

1. Соціально-політичні й юридичні чинники кодифікації цивільного права Німеччини.
2. Загальна характеристика НЦУ 1896 р.
3. Правовий стан юридичних і фізичних осіб за уложенням.
4. Право власності.
5. Зобов'язальне право.
6. Шлюбно-сімейні відносини.
7. Характерні риси спадкового права.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2003. 584 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Маймескулов [та ін.]; за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. С. 435–441.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 2002. С. 525–548.

Страхов М. М. Основні закономірності становлення

буржуазної держави і права у провідних країнах Європи і в Півні- чній Америці. Київ: НМК ВО, 1991. 90 с.

Діковська І. Винятки із принципу реального виконання договірних зобов'язань у праві зарубіжних країн і міжнародних уніфікованих документах. *Юридичний вісник*. 2015 № 1. С. 179–182.

Кісанов Д. Об'єкти речового права в Німецькому Цивільному уложенні. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 3. С. 44–48.

Плахіна І. В. Договір купівлі-продажу в Германському Цивільному Уложенні. Вісник *Академії адвокатури України*. 2013. Число 1. С. 45–50. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2013_1_9.

Харитонов Є. О. Формування концепції німецького цивільного кодексу (BGB) та її вплив на розвиток цивілістичної думки в Україні. *Наукові праці Національного університету "Одеська юридична академія*". 2013. Т. 13. С. 260–270. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nponyua_2013_13_28.

## Т е м а **12. Джерела континентального кримінального права XIX ст.**

П л а н

1. Кримінальний кодекс Франції 1810 р., його загальна характеристика.
2. Кримінальне уложення Німеччини 1871 р., його особливості.
3. Поняття «злочин» у кримінальному праві XIX ст.
4. Класифікація злочинів.
5. Стадії вчинення злочину.
6. Співучасть у вчиненні злочину.
7. Обставини, які враховуються при призначенні покарань.
8. Злочини проти особи.
9. Злочини проти власності.
10. Мета й система покарань.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2003. 584 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Маймескулов [та ін.]; за ред. Л. М. Маймескулова. Харкв: Право, 2011. 520 с.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 2002. 716 с.

Бутович О. «Досвід кримінально-правової протидії ко корупційним злочинам у Франції». *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2013. Вип. 4. С. 93

Кримінологічна характеристика злочинності в історії людства: монографія / Т. В. Корнякова [та ін.]. Дніпропетровськ: Ліра, 2015. 152 с.

Страхов М. М. Основні закономірності становлення буржуазної держави і права у провідних країнах Європи і в Північній Америці. Київ: НМК ВО, 1991. 90 с.

Шуп'яна М. Ю. Поняття та види злочинів за Австрійським Кримінальним кодексом 1852 р. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 1. С. 74–77.

## Т е м а **13. Джерела та особливості англосаксонської системи права у XVII-XIX ст.**

П л а н

1. Основні етапи формування системи загального права (Common Law) і права справедливості (Equity Law) у Англії.
2. Вплив англійської буржуазної революції на правову систему.
3. Прецедентне право (Case Law), його джерела й особливості.
4. Еволюція статутного права Англії в XIX ст.
5. Уплив англійського права на формування правової системи США.
6. Систематизація англійського права.
7. Право власності:

а) реальна й особиста власність;

б) довірча власність.

8. Правове регулювання підприємницької діяльності.
9. Трудове і соціальне законодавство.
10. Кримінальне право і процес.

## Список літератури

Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2003. 584 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Маймескулов [та ін.]; за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. 520 с.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 2002. 716 с.

Страхов М. М. Основні закономірності становлення буржуазної держави і права у провідних країнах Європи і в Північній Америці. Київ: НМК ВО, 1991. 90 с.

Козаченко В. М. Правова свідомість як джерело права в англосаксонській правовій системі. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 3. С. 56–60.

Котенко О. А. До поняття про сутність, значення та"дієвість" джерел права в англосаксонській правовій системі. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 3. С. 52–56.

Крапив'янський А. В., Куртакова А. С. Судовий прецедент – джерело права країн англосаксонської правової сім'ї. *Трипільська цивілізація.* 2012. № 7. С. 63–67.

Цюкало Ю. В. Принципи здійснення суб'єктивних цивільних прав англосаксонській правовій системі. *Адвокат.* 2012. № 10. С. 45–48.

Малишев Б.В. Судовий прецедент у правовій системі Англії. Київ : Праксіс, 2008. 344.

## Т е м а 14. Утворення Республіки Індія

П л а н

1. Правове становище індійських князівств і система управління Британською Індією за Законом про управління Індією 1935 р.
2. Боротьба індійців за незалежність у 1936–1946 рр.
3. Опрацювання і прийняття Акта про незалежність Індії 1947 р.
4. Конституція Індії 1949 р.:

а) опрацювання, прийняття і набуття чинності Конституцією Індії;

б) система органів влади і управління за Конституцією Індії.

5. Історичне значення Конституції Індії 1949 р.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн.2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2003. С. 536–543.

Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Маймескулов [та ін.]; за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. 520 с.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 2002. 716 с.

Чувпило О. О. Індійський національний конгрес на шляху до незалежності (1941–1947 рр.). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Історія*. 2017. Вип. 53. С. 191–204. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIS_2017_53_20.

## Т е м а 15. Конституційний лад Німеччини у XX ст.

П л а н

1. Вихід Німеччини з Першої світової війни.
2. Створення тимчасових органів влади.
3. Веймарська Конституція:

а) органи влади й управління за Конституцією;

б) особливості Німецької федерації;

в) права й обов'язки громадян.

4. Політичний режим Веймарської республіки.
5. Причини встановлення фашистської диктатури.
6. Механізм і законодавча база нацистської диктатури.
7. Причини переходу до державного регулювання економікою.
8. Утворення ФРН і ГДР.
9. Боннська Конституція 1949 р.
10. Об'єднання Німеччини в 1990 р.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2003. 584 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.М. Маймескулов [та ін.]; за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. 520 с.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія / заред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 2002. 716 с.

Тищик Б. Й. Історія держави і права Німеччини (1917–1945). Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1973.

Страхов М. М. Основні закономірності становлення буржуазної держави і права у провідних країнах Європи і в Північній Америці. Київ: НМК ВО, 1991. 90 с.

## Тема **16. Конституційний лад Франції у XX ст.**

### План

1. Франція в умовах Другої світової війни. Падіння Третьої республіки.
2. Опрацювання і прийняття Конституції Франції 1946 р.
3. Основні положення Конституції 1946 р.:

а) економічні й політичні права французьких громадян;

б) повноваження президента;

в) порядок формування вищих органів влади.

4. Причини прийняття Конституції Франції 1958 р., її особливості:

а) державний лад Франції за Конституцією 1958 р.;

б) порядок обрання президента і його повноваження;

в) структура парламенту, його компетенція;

г) конституційна рада.

### Список літератури

Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2003. 584 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Маймескулов [та ін.]; за ред. Л. М. Май-

мескулова. Харків: Право, 2011. С. 424–429.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 2002. С. 653–670.

Страхов М. М. Основні закономірності становлення буржуазної держави і права у провідних країнах Європи і в Північній Америці. Київ: НМК ВО, 1991. 90 с.

Конституція Французької Республіки: прийнята на референдумі 4 жовт. 1958 р.: станом на 30 серп. 2015 р. / уклад. П. В. Романюк. Харків: Право, 2015. 68 с.

## Тема **17. Ключові державно-правові зміни у США і Великій Британії в першій половині XX ст.**

План

1. Причини встановлення державного регулювання економікою у США і Великої Британії (делеговане законодавство).
2. Соціальне і трудове законодавство Великої Британії кінця XIX – початку XX ст.
3. Виборчі реформи 1918–1919 рр. і 1929 р. у Великій Британії.
4. США після Першої світової війни:

а) 14 пунктів В. Вільсона;

б) президентство Г. Гувера й політика laissez-faire

(державного невтручання в економіку)

5. «Новий курс» Ф. Д. Рузвельта:

а) посилення регулюючих елементів у фінансовій галузі;

б) шляхи подолання кризи в сільському господарстві й промисловості;

в) трудові відносини й боротьба з безробіттям.

## Список літератури


Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2003. С.425–464.

Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Маймескулов [та ін.]; за ред. Л. М. Май- мескулова. Харків: Право, 2011. 520 с.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн :навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 2002. 716 с.

Страхов М. М. Основні закономірності становлення буржуазної держави і права у провідних країнах Європи і в Північній Америці. Київ: НМК ВО, 1991. 90 с.

Власенко С. И. "Новый курс" Ф. Рузвельта – опыт или история. *Правова доктрина – основа формування правової системи держави* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 20–21 листоп. 2013 р. Харків, 2013. С. 136–139.

Долматов І. В. Особливості правового становища "Нового курсу" президента США Ф. Рузвельта. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 1. С. 41–44.

Муравйов К. Досвід США та Великобританії щодо реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та

можливості його використання в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1. С. 193–197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_1_37.

## Т е м а **18. Нові тенденції у розвитку правових систем у другій половині XX ст.**

П л а н

1. Прийняття міжнародних актів у сфері захисту прав людини, їх вплив на національні правові системи.
2. Правові основи створення і діяльності Організації Північноатлантичного договору (НАТО) й Організації Варшавського договору (ОВД).
3. Європейський Союз, його правова природа й історія формування.
4. Основні органи Європейського Союзу:
а) Європейська Рада;
б) Європейський парламент;
в) Європейська Комісія;
г) правничі і судові органи ЄС.
5. Правові засади економічної інтеграції ЄС:
а) спільна торговельна й митна політика;
б) гармонізація податкового законодавства ЄС;
в) гармонізація антимонопольного і конкурентного законодавства.
6. Правові засади регіональної та міграційної політики:
а) регіональна політика і транскордонна співпраця;
б) міграційна політика та політика громадянства;
в) Шенгенська угода.
7. Національно-демократичні революції у країнах Центральної і Східної Європи в 1989–1990 рр.

## Список літератури

Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ін Юре, 2003. 584 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Маймескулов [та ін.]; за ред. Л. М. Маймескулова. Харків: Право, 2011. 520 с.

Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Вид. 8-ме, допов. Київ : Атіка; Харків : Право, 2015. 624 с.

Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Львів: Новий Світ – 2000, 2018. 480 с.

Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. Тернопіль, 2010. 392 с.

Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ: Ін Юре, 2002. 716 с.

Асірян С. Р. Концепція захисту прав людини у статуті ООН. *Актуальні проблеми сучасного міжнародного права* : зб. наук. ст. за матеріалами І Харків. міжнар.-прав. читань (Харків, 27 листоп. 2015 р.) : у 2 ч. Харків, 2015. Ч. 1. С. 284–292.

Варшавський договір 1955. *Юридична енциклопедія* : [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998–2004. С. 672–768.

Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: історія і засади функціонування: навч. посібник / за ред. Л.В. Губерського. 2-ге вид., виправл. і доповн. Київ: Знання, 2012. 759 с.

Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу: монографія / за заг. ред. І. В. Яковюка. Київ: Ред. журн. "Право України"; Харків: Право, 2013. 208 с.

Основи права Європейського Союзу: нормативні матеріали / за заг. ред. М. В. Буроменського. Харків: Право, 2015. 328 с.

Організація Північноатлантичного договору. *Юридична енциклопедія* : [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2002. Т. 4: Н–П. 720 с.

Тоді Ф. Нарис історії Європейського Союзу / пер. з англ. М. Марченко. Київ: К.І.С., 2001. 136 с.

Яковюк І. В. Європейський Парламент: динаміка правового статусу. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2014.

Вип. 27. С. 62–76.

Якименко Х. С., Сало В. І., Окладна М. Г. Правотворча діяльність інститутів Європейського Союзу. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Харків, 2014. Вип. 27. С. 77–91.

Комарова Т. В. Організація судової системи Європейського Союзу. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2018. Т. 25, № 1. С. 79-96. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2018_25_1_7.

Європейський Союз: загальна інформація, організаційна структура, правова система: словник-довідник/уклад. Кононенко Ю.С., Лубко І.М. Черкаси, 2019. 290 с.

# ЗМІСТ

Т е м а 1. Закони царя Хаммурапі .....3
Т е м а 2. Джерела й основні інститути римського права.....5
Т е м а 3. Джерела й основні риси феодального права континентальної Європи .....7
Т е м а 4. Феодальна держава в Англії.....9
Велика хартія вольностей 1215 р.....9
Т е м а 5. Формування буржуазної держави в Англіїу XVII–XIX ст.10
Т е м а 6. Становлення державного ладу СШАу XVIII–XIX ст. .....12
Т е м а 7. Велика французька революція 1789–1794 рр.та її вплив на державотворчі процеси .....14
Т е м а 8. Конституційний лад Франції у 1795–1875 рр.....15
Т е м а 9. Об'єднання німецьких земель під пануваннямПруссії. Конституція Німецької імперії 1871 р.....17
Тема 10. Французький цивільний кодекс 1804 р. .....18
Т е м а 11. Німецьке цивільне уложення .....20
Т е м а 12. Джерела континентального кримінального праваXIX ст.22
Т е м а 13. Джерела та особливості англосаксонськоїсистеми права у XVII-XIX ст.....23
Т е м а 14. Утворення Республіки Індія .....25
Т е м а 15. Конституційний лад Німеччини у XX ст.....26
Т е м а 16. Конституційний лад Франції у XX ст.....27
Т е м а 17. Ключові державно-правові зміни .....28
Т е м а 18. Нові тенденції у розвитку правових систему другій половині XX ст.....30

Навчальне видання

*Електронне видання*

# ПЛАНИ

## СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

**для студентів І курсу денної форми навчання**
першого (бакалаврського) освітнього рівня
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

Укладачі: ГОНЧАРЕНКО Володимир Дмитрович,
БУЛГАКОВ Артур Олександрович,
ВАСИЛЬЄВ Євген Олександрович,
ВЛАСЕНКО Сергій Іванович,
ГОЦУЛЯК Світлана Леонідівна,
КАЗАК Рината Алімівна,
ЛІСОГОРОВА Катерина Миколаївна,
МАТВЕЄВА Тетяна Олексіївна,
ОМАРОВА Айсел Азад кизи,
ПОНОМАРЬОВА Ганна Павлівна,
СТЕЦЕНКО Ніна Сергіївна,
ШЕВЕРДІН Максим Михайлович.

Відповідальний за випуск *В. Д. Гончаренко*
Редактор *Л. В. Русанова*
Комп'ютерна верстка *А. В. Старжинської*